

Piektiena, 2009. gada 24. aprīļa

Situācija Bosnijā un Hercegovinā

P6_TA(2009)0332

Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. aprīļa rezolūcija par situāciju Bosnijā un Hercegovinā

(2010/C 184 E/22)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2003. gada 16. jūnija Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes secinājumus par situāciju Rietumbalkānos un tiem pievienoto pielikumu "Saloniku programma Rietumbalkānu valstīm: ceļā uz Eiropas integrāciju", ko apstiprināja prezidentūra Saloniku Eiropadomes sanāksmē 2003. gada 19. un 20. jūnijā,
 - ņemot vērā 2008. gada 16. jūnijā parakstīto Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, kas noslēgts starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses,
 - ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 23. oktobra rezolūciju par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses ⁽¹⁾,
 - ņemot vērā Viņa Ekselences *Valentin Inzko* iecelšanu par ES īpašo pārstāvi Bosnijā un Hercegovinā 2009. gada 11. martā ⁽²⁾,
 - ņemot vērā *HDZ BiH*, *SNSD* un *SDA* partiju līderu 2008. gada 8. novembra kopējo paziņojumu par konstitucionālo reformu, valsts īpašumu, tautas skaitīšanu un Brčko apgabalu un ņemot vērā šo partiju sanāksmes,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 2. punktu,
- A. tā kā Bosnijas un Hercegovinas politiskā klimata pastāvīgā pasliktināšanās rada Parlamentam lielas bažas;
- B. tā kā Bosnijas un Hercegovinas valsts, kā ietverts Deitonas miera līgumā (*DPA*), ir redzams pierādījums vēlmei sasniegt ilgstošu mieru starp dažādām kopienām pēc 1990. gadu brutālā konflikta;
- C. tā kā samierināšanās process ir nesaraucami saistīts ar šīs valsts Eiropas integrācijas progresu, jo tā būtībā balstās uz tām pašām vērtībām, kādas ir Eiropas Savienībai;
- D. tā kā iepriekšminētā EK un Bosnijas un Hercegovinas Stabilizācijas un asociācijas nolīguma parakstīšana ir bijis skaidrs vēstījums, ka solījums uzņemt Bosniju un Hercegovinu Eiropas Savienībā ir reāls un šai valstij sasniedzams ar nosacījumu, ka tā izpilda Kopenhāgenas kritērijus un īsteno nepieciešamās reformas, kas ietvertas Eiropas partnerības prioritāšu sarakstā;

⁽¹⁾ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0522.

⁽²⁾ Padomes Vienotā rīcība 2009/181/KĀDP (2009. gada 11. marts), ar kuru ieceļ Eiropas Savienības īpašo pārstāvi Bosnijā un Hercegovinā (OV L 67, 12.3.2009., 88. lpp.).

Piektdiena, 2009. gada 24. aprīļa

- E. tā kā Bosnijas un Hercegovinas teritoriālās integritātes apšaubīšana ne tikai būtu *DPA* pārkāpums, saskaņā ar ko nevienai pusei nav tiesību atdalīties no Bosnijas un Hercegovinas, bet tas arī būtu pretrunā etnisko kopienu tolerances un mierīgas sadzīvošanas principiem, uz kuriem balstās visu Rietumbalkānu valstu stabilitāte;
- F. tā kā minētā iemesla dēļ starptautiskā kopiena un Eiropas Savienība nekādā gadījumā nepieņems Bosnijas un Hercegovinas sadalīšanos, nedz arī samierināsies ar to,
1. uzskata, ka integrācija Eiropā ir visu Rietumbalkānu iedzīvotāju interesēs; tāpēc pauž nožēlu, ka Bosnijas un Hercegovinas politiķi nespēj vienoties par kopēju savas valsts politisko redzējumu, tuvredzīga nacionālisma dēļ atstājot novārtā mērķi pievienoties Eiropas Savienībai - mērķi, kas nestu mieru, stabilitāti un labklājību Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotājiem;
 2. atgādina Bosnijas un Hercegovinas politiskajiem līderiem, ka pievienošanās ES nozīmē pieņemt vērtības un noteikumus, uz kuriem balstās ES, proti, cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošanu, solidaritāti, tostarp solidaritāti starp tautām un kopienām, toleranci, tostarp dažādu tradīciju un kultūru toleranci, tiesiskumu, tostarp tiesu iestāžu neatkarības ievērošanu, un demokrātiju, tostarp vairākuma principa un izteiksmes brīvības pieņemšanu; mudina politiskos līderus atturēties no naida politikas, nacionālistiskas darba kārtības un šķelšanās, kā arī nosoda vienpusēju atteikšanos no reformām;
 3. atgādina arī, ka iespēja pievienoties ES ir piedāvāta Bosnijai un Hercegovinai kā vienai valstij, nevis to veidojošajām daļām, un ka tāpēc šķelšanās draudi vai citi mēģinājumi apdraudēt valsts suverenitāti ir pilnīgi nepieņemami;
 4. šajā sakarībā mudina visas kompetentās iestādes un politiskos līderus pievērst vēl lielāku uzmanību izlīgšanas, savstarpējās sapratnes un miera veicināšanas pasākumiem, lai atbalstītu valsts stabilitāti un mieru starp etniskajām grupām;
 5. atkārtoti uzsver - ja Bosnija un Hercegovina patiešām vēlas pievienoties ES, tai ir jāatbilst šādām prasībām:
 - a) valsts iestādēm ir jāspēj pieņemt un efektīvi īstenot reformas, kas nepieciešamas, lai pievienotos ES,
 - b) tāpēc valstij ir jāveido valsts iestādes, kas balstās uz tiesiskumu un spēj efektīvi pieņemt lēmumus; šīm iestādēm jābūt funkcionējošām, uzticamām, neatkarīgām no politiskas ietekmes, un to rīcībā jābūt pietiekami daudz līdzekļiem;
 6. uzskata, ka iepriekš minētās prasības var izpildīt, tikai īstenojot Bosnijas un Hercegovinas konstitucionālu reformu, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:
 - a) valstij jābūt pietiekami lielai likumdošanas, budžeta lemšanas varai, izpildvarai un tiesu varai, lai tā varētu funkcionēt kā ES dalībvalsts, izveidot un saglabāt funkcionālu vienotu tirgu, veicināt ekonomisko un sociālo kohēziju, kā arī pārstāvēt un aizstāvēt valsts intereses ārvalstīs;
 - b) valsts pārvaldes administratīvo līmeņu daudzumam jābūt samērīgam ar valsts finanšu resursiem, un tajā jābūt efektīgi, saskaņoti un efektīvi sadalītiem pienākumiem;

Piektadiena, 2009. gada 24. aprīļa

- c) svarīgu valsts interešu aizsardzībai Bosnijā un Hercegovinā ir jābūt saderīgai ar valsts rīcības spēju;
- d) visām minoritāšu kopienām ir jābūt tādām pašām tiesībām kā pamattautai, un tas ietver uz etnisko izcelsmi pamatotu ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz tiesībām tikt ievēlētam, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību Konvencijas noteikumus un Eiropas Komisijas par demokrātiju caur likuma spēku (Venēcijas Komisijas) attiecīgos atzinumus;
7. tāpēc uzsver nepieciešamību rast skaidru risinājumu valsts īpašuma jautājumam, kurš atbilstu centrālās valsts konstitucionālajām prerogatīvām;
8. atgādina Bosnijas un Hercegovinas politiķiem, ka viņu pienākums ir panākt vienošanos par minēto jautājumu un ka gadījumā, ja viņiem šādu vienošanos neizdosies panākt, viņi nolems savu valsti un iedzīvotājus stagnācijai un izolētībai laikā, kad finanšu un ekonomikas krīze ietekmē Bosniju un Hercegovinu ļoti slikti un ļoti daudz cilvēku zaudē darbu;
9. norāda, ka par konstitucionālo valsts reformu un valsts izredzēm pievienoties ES vajadzētu rīkot plaša mēroga padziļinātas diskusijas, iekļaujot visas Bosnijas un Hercegovinas sabiedrības grupas, un galveno politisko partiju un etnisko kopienu vadītājiem nevajadzētu šīs diskusijas monopolizēt;
10. mudina Bosnijas un Hercegovinas Ministru Padomi un Parlamentāro asambleju īstenot lielākus un efektīvākus pūliņus, lai pieņemtu tiesību aktus, kas nepieciešami, lai izpildītu Eiropas integrācijas prasības, un aicina dažādās struktūras un iestādes Bosnijā un Hercegovinā uzlabot koordināciju saistībā ar ES jautājumiem;
11. aicina beidzot iecelt jauno ES Integrācijas biroja vadītāju un atgādina Bosnijas un Hercegovinas iestādēm, ka šā amata kandidāta izvēle nav jābalsta uz kandidāta partiju, bet gan tikai uz attiecīgo profesionālo pieredzi, pārbaudītām prasmēm un padziļinātām zināšanām par Eiropas jautājumiem;
12. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes ātri izpildīt prasības, kas noteiktas vīzu režīma atcelšanas rīcības plānā, lai nodrošinātu pašreizējo vīzu prasību atcelšanu līdz 2009. gada beigām;
13. pauž bažas par politisko iejaukšanos BiH plašsaziņas līdzekļos un uzņēmējdarbības, politisko un plašsaziņas līdzekļu interešu sajaukšanos; šajā sakarībā aicina iestādes pilnībā ievērot žurnālistu tiesības un plašsaziņas līdzekļu neatkarību;
14. tajā pašā laikā atkārtoti uzsver, ka starptautiskā kopiena un tās augstais pārstāvis *Valentin Inzko* saskaņā ar savām pilnvarām rīkosies izlēmīgi pret jebkuru mēģinājumu apdraudēt DPA pamatus, it īpaši dažādu etnisku kopienu mierīgu sadzīvošanu vienā valstī;
15. tāpēc uzskata, ka augstā pārstāvja birojam ir jāpalīdz Bosnijas un Hercegovinas iestādēm sasniegt un pienācīgi īstenot visus piecus mērķus un divus nosacījumus, ko noteikusi Miera ieviešanas padome (PIC), un ka, līdz brīdim, kad tas būs izdarīts, augstā pārstāvja birojam ir jāturpina darbs un jānodrošina DPA pienācīga īstenošana;
16. uzsver, ka šo PIC noteikto piecu mērķu un divu nosacījumu sasniegšana ir arī nepieciešama, lai izpildītu darba kārtību saistībā ar pievienošanos ES;

Piektdiena, 2009. gada 24. aprīļa

17. pauž nožēlu par to, ka Padome maz uzmanības veltījusi Bosnijas un Hercegovinas politiskā klimata pasliktinājumam un ka dalībvalstis līdz šim nav paudušas apņemšanos risināt šīs valsts situāciju nopietni un koordinētā veidā;
18. aicina Padomi atbalstīt prasības pret Bosniju un Hercegovinu, kuras uzskaitītas šajā rezolūcijā, un apņemties veicināt to īstenošanu; tāpēc uzskata, ka Padomei ir jāpiesūta jaunajam ES īpašajam pārstāvim:
- a) stingras un skaidri noteiktas pilnvaras un nepieciešamie cilvēkresursi, lai veicinātu šajā rezolūcijā minēto reformu pieņemšanu un veicinātu dialogu ar pilsonisko sabiedrību par šādiem jautājumiem, tostarp ar mērķtiecīgu sabiedrisku kampaņu palīdzību un ar tādu pasākumu palīdzību, kas veicina kultūru un reliģiju dialogu;
 - b) līdzekļus, lai apkopotu visus ES instrumentus, ar kuru palīdzību var veicināt reālu progresu šajā valstī, tostarp pilnvaras piemērot sankcijas (piemēram, ES finanšu atbalsta sniegšanas apturēšanu);
 - c) pilnīgu un ilgstošu politisko atbalstu un pilnvaras nodrošināt Bosnijā un Hercegovinā funkcionējošo ES dalībnieku un instrumentu vispārēju koordināciju, garantējot visu ES darbību konsekveni un saskanīgi, kā arī koordināciju ar attiecīgajiem starptautiskiem dalībniekiem, kas nav ES dalībvalstis un kas darbojas Bosnijā un Hercegovinā;
 - d) tiesības informēt Politikas un drošības komiteju katru mēnesi par notikumu attīstību Bosnijā un Hercegovinā un izdarīt atbilstošus ieteikumus par mērķtiecīgām sankcijām;
19. aicina ES augsto pārstāvi Kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā *Javier Solana* un komisāru paplašināšanās jautājumos *Olli Rehn* aktīvāk un redzamāk iesaistīties Bosnijā un Hercegovinā, regulāri apmeklējot to un efektīvāk veicinot dialogu ar pilsonisko sabiedrību;
20. pauž atzīni Bosnijas un Hercegovinas pilsoniskajai sabiedrībai par to, ka tā parādījusi lielāku labo gribu nekā tās politiskie līderi, un par to, ka tā labvēlīgi ietekmējusi pārmaiņas un izlīgšanu šajā valstī;
21. turklāt uzskata, ka starptautiskajiem militārajiem spēkiem Bosnijā un Hercegovinā ir jāpaliek ievērojamā apjomā un tiem jābūt ātri izmantojamiem, lai parādītu starptautiskās kopienas apņemšanos sargāt Bosnijas Hercegovinas drošību un integritāti;
22. atkārtoti pieprasa nekavējoties apcietināt atlikušos apsūdzētos, kurus meklē Starptautiskais bijušās Dienvidslāvijas kara noziegumu tribunāls, un prasa Bosnijas un Hercegovinas iestādēm rīkoties izlēmīgi, lai izskaustu noziedzības tīklus, kas šiem apsūdzētajiem palīdz;
23. visbeidzot aicina stiprināt dialogu starp ES un ASV un citiem nozīmīgiem starptautiskiem dalībniekiem, lai panāktu plašu atbalstu saskanīgai pieejai Bosnijai un Hercegovinai un novērstu turpmāku politiskās situācijas pasliktināšanos šajā valstī un reģiona destabilizāciju; uzsver nepieciešamību uzlabot reģionālo sadarbību, lai veicinātu Bosnijas un Hercegovinas progresu;
24. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un Bosnijas un Hercegovinas valdībai un parlamentam un tās iestādēm.
-